

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Ing. Petrem Šuránkem ve věci

žalobkyně: **E. H.**, narozena dne X
bytem X
zastoupena opatrovníci Mgr. et Mgr. Michaelou Marešovou
Haškovcovou, advokátkou
sídlem Ostrovského 253/3, 150 00 Praha 5 - Smíchov

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 4. 2018, č. j. MPSV-2018/80120-912,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Odměna ustanovené opatrovnice, která činí 2 904 Kč, jí bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobou doručenou zdejšímu soudu dne 4. 5. 2018 žalobkyně napadá shora uvedené rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“) a navrhuje jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Rozhodnutím žalovaného bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a bylo potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Příbrami (dále jen „prvostupňový orgán“) ze dne 26. 2. 2018, č. j. 8749/2018/MEL (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým nebyla žalobkyni přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytných nákladů, konkrétně pořízení elektrického

přímotopu, ve smyslu § 2 odst. 5 písm. b) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění účinném do 31. 12. 2018 (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“).

2. Žalobkyni soud s ohledem na její zdravotní stav (kvadruplegik s poruchou řeči) z moci úřední usnesením ze dne 8. 6. 2018, č. j. 49 Ad 14/2018-14, ustanovil opatrovnici pro toto soudní řízení, která podáním ze dne 12. 7. 2018 odstranila vady žaloby.
3. Žalobkyně v žalobě tvrdila, že napadené rozhodnutí je nesprávné a nezákonné. Žalovaný (a rovněž i prvostupňový orgán) se nezabýval posouzením celkových sociálních a majetkových poměrů žalobkyně, respektive tyto posoudil nesprávně na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Skutkový stav, jenž vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, nemá podle žalobkyně oporu v provedeném dokazování a vyžaduje rozsáhlé doplnění. Žalovaný nesprávně vycházel pouze z informací o prokazatelných příjmech žalobkyně a v rozporu s § 5 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi zcela ignoroval tvrzení a důkazy, jimiž žalobkyně prokazovala své špatné celkové sociální a majetkové poměry. Žalovaný měl posoudit, zda byla žalobkyně schopná danou situaci vyřešit z ekonomického hlediska vlastními silami či nikoliv.
4. Žalobkyně pro svůj zdravotní stav nebyla schopna dostát své povinnosti prokázat vlastní finanční a sociální poměry. Za tím účelem měl správní orgán žalobkyni ve smyslu § 32 odst. 2 písm. f) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) ustanovit pro řízení před ním opatrovníka, neboť je osobou zvláště těžce zdravotně postiženou, se kterou se nelze v rámci řízení plnohodnotně dorozumět.
5. Opatrovnice učinila osobní návštěvu žalobkyně a zjistila, že žalobkyně je osobou silně zdravotně postiženou a bez cizí pomoci není schopna vykonávat základní životní úkony. Srozumitelně komunikovat dokáže prakticky pouze psanou formou. Žalobkyně se nachází ve stavu tzv. dluhové pasti. Vedle nedoplatek na energie dluží rovněž nebankovním společnostem na základě úvěrových smluv s lichvářskými úroky. Zaplatí-li žalobkyně výdaje spojené s bydlením a splátky úvěrů, nezůstávají jí prakticky finance na stravu a léky, tím spíše si nemůže dovolit zakoupit přímotop z vlastních zdrojů. Kvalitní přímotop je pro žalobkyni s ohledem na její zdravotní stav nezbytností.
6. Žalobkyni byl sice od městského úřadu zapůjčen menší přímotop, ten však s ohledem na stav nemovitosti není schopen vytopit ani jednu místnost. V kamnech na pevná paliva sama topit nedokáže, přičemž asistent tak nemůže činit nepřetržitě, nadto nyní žádné palivo nemá a nedostává se jí financí na jeho pořízení. Vedle elektrického přímotopu navíc potřebuje dalších 25 000 Kč na opravu svého elektrického vozíku, neboť pro jeho poruchu užívá vozík po svém zesnulém manželovi, k jehož vrácení (anebo k úhradě jeho zůstatkové hodnoty 129 331,57 Kč) je však již od září 2017 vyzývána.
7. Žalovaný ve svém písemném vyjádření k podané žalobě nejprve stručně zrekapituloval dosavadní průběh řízení před správním orgánem. Žalobu pak navrhl zamítnout v plném rozsahu. Uvedl, že příjmy žalobkyně jsou postačující na koupi nového přímotopu. Zákon o pomoci v hmotné nouzi nezohledňuje ani exekuce z příjmů, ani zdravotní stav. Dávky mimořádné okamžité pomoci jsou určeny osobám, které byly orgánem pomoci v hmotné nouzi uznány osobami v hmotné nouzi, takovou osobou s ohledem na její příjmy žalobkyně není. Žalovaný je toho názoru, že se celkovou situací žalobkyně podrobně zabýval. Mimo jiné provedl v místě bydliště žalobkyně šetření, při kterém bylo zjištěno, že si žalobkyně zakoupila přímotop v ceně 690 Kč a další přímotop měla zapůjčený od městského úřadu, zároveň měla k dispozici palivo do kamen. Žalovaný je toho názoru, že

uvedená dvě zařízení a kamna na pevná paliva postačují k vytopení bydlení žalobkyně. Dále se zabýval rovněž námitkou žalobkyně, že jí byla odcizena částka 5 000 Kč. Dle žalovaného by s ohledem na zdravotní stav žalobkyně bylo vhodné přestěhování do domu s pečovatelskou službou, o čemž s žalobkyní opakovaně jednal, ta to však odmítá. Žalovaný nesouhlasí s tvrzením, že je žalobkyně osobou, která není schopna plnohodnotně splnit svoji povinnost osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, ani s tvrzením, že je osobou, se kterou se nelze s ohledem na zdravotní postižení dorozumět, neboť před prvostupňovým orgánem adekvátně komunikovala a dostavila se k němu sama.

8. Žalobkyně v replice uvedla, že žalovaný opakovaně opomíjí § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Dle tohoto ustanovení má správní orgán přihlížet nejen k příjmům žadatele, ale též k jeho celkovým majetkovým a sociálním poměrům, které jsou nepochybně ovlivněny jak zadlužeností a exekucemi, tak i nepříznivým zdravotním stavem. Dávka mimořádné okamžité pomoci má být přiznána osobě, která sice nesplňuje podmínky hmotné nouze pro opakované dávky, kvůli nedostatku finančních prostředků jí však hrozí vážná újma na zdraví, což žalobkyně splňuje. Žalobkyně disponuje pouze jedním funkčním přímotopem, který jí byl zapůjčen od městského úřadu. Není pravdou, že by žalobkyně disponovala palivem pro topení v kamnech na pevná paliva.
9. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a že obsahuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud napadené rozhodnutí přezkoumal v rozsahu žalobních bodů v ní uvedených [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], přičemž při rozhodování vycházel ze skutkového a právního stavu, který zde byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
10. Ve věci soud rozhodl bez nařízení jednání, neboť účastníci na výzvu podle § 51 odst. 1 s. ř. s. ve lhůtě dvou týdnů nesdělili, že trvají na konání jednání. Jednání nebylo třeba nařizovat ani za účelem dokazování, jelikož soud nepokládal za potřebné provádět důkazy nad rámec toho, co plyne ze správních spisů. Předkládané důkazní prostředky byly pro posouzení zákonnosti napadeného rozhodnutí nadbytečnými.
11. Z obsahu správního spisu soud zjistil, že se žalobkyně dne 7. 2. 2018 dostavila k prvostupňovému orgánu. Při ústním jednání sdělila, že chce požádat o dávku mimořádné okamžité pomoci na úhradu odůvodněných nákladů spojených s pořízením předmětu dlouhodobé potřeby – přímotopu v hodnotě 5 000 Kč. Žádost s ní byla sepsána písemně na předepsaném formuláři. V písemném odůvodnění žádosti osočujícím příslušnou úřednici z nekompetentnosti žalobkyně uvedla, že z důvodu velmi špatného zdravotního stavu potřebuje teplo, a požaduje tak finanční pomoc na zakoupení elektrického přímotopu v hodnotě od 3 000 Kč do 5 000 Kč do doby než dostane důchod; zbývají tři týdny, což je příliš dlouhá doba. Po zaplacení všech poplatků jí na měsíc zbyde částka okolo 15 000 Kč, z které ještě musí poplatit léky a náplasti na bolest, zároveň ji okradli o 5 000 Kč. Ve správním spise se dále nachází faktura společnosti Č. P., a. s., z níž bylo zjištěno, že žalobkyni byly na období od 24. 10. 2017 stanoveny zálohy na elektřinu ve výši 4 130 Kč.
12. Vyrozměním prvostupňového orgánu ze dne 8. 2. 2018 byla žalobkyni dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Dne 12. 2. 2018 proběhlo u prvostupňového orgánu další ústní jednání, při němž byla žalobkyně informována o nepřiznání požadované dávky

z důvodu vysokých příjmů a skutečnosti, že má žalobkyně zapůjčen přímotop od městského úřadu do konce měsíce února 2018.

13. V písemném podání, které bylo prvostupňovému orgánu doručeno dne 13. 2. 2018 a v němž se nevybíravě vyjadřovala k osobě příslušné úřednice, žalobkyně uvedla, že si elektrický přímotop ze svých prostředků koupit nemůže. Ze svých příjmů musí hradit náklady na elektřinu ve výši 5 000 Kč, vodu a žumpu ve výši 800 Kč a elektrický vozík, který vlastní, potřebuje nechat opravit, nicméně pojišťovna náklady na opravu neuhradí. Své asistentce dále platí 7 000 Kč měsíčně. M. L. (dle potvrzení prvostupňového orgánu ze dne 7. 11. 2016 asistent poskytující péči žalobkyni) dostává od žalobkyně stravu, spotřebovává u ní vodu a elektřinu a používá internet, za což jí bezplatně pomáhá s drobnými úkony (dle sdělení městské policie ze dne 28. 2. 2018 obývá garáž žalobkyně).
14. Z potvrzení prvostupňového orgánu ze dne 7. 11. 2016 soud zjistil, že byl žalobkyni přiznán příspěvek na péči pro stupeň závislosti IV ve výši 13 200 Kč.
15. Z úředního záznamu Městské policie M. ze dne 18. 2. 2018 bylo zjištěno, že žalobkyně obvinila svého asistenta M. L. z odcizení bankovky v hodnotě 100 Kč.
16. O žádosti žalobkyně rozhodl prvostupňový orgán dne 26. 2. 2018 tak, že jí dávku mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytných nákladů nepřiznal, neboť její příjem činí 26 790 Kč měsíčně (starobní a vdovský důchod ve výši 12 201 Kč, příspěvek na péči ve IV. stupni ve výši 13 200 Kč, příspěvek na mobilitu ve výši 550 Kč, příspěvek na bydlení ve výši 839 Kč). Jelikož žalobkyně bydlí v rodinném domě v jejím osobním vlastnictví, dle prvostupňového orgánu hradila žalobkyně náklady na bydlení pouze ve výši 4 130 Kč (zálohy na odběr elektrické energie). Mezi další výdaje zahrnul prvostupňový orgán částku ve výši 7 000 Kč, kterou hradí žalobkyně své asistence z příspěvku na péči. Z odůvodnění rozhodnutí plyne, že prvostupňový orgán přihlédl i k finanční hotovosti ve výši 5 000 Kč, která byla žalobkyni odcizena, na druhou stranu však rovněž přihlédl ke skutečnosti, že má žalobkyně od Městského úřadu M. zapůjčený přímotop. Životní minimum žalobkyně činí podle § 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o životním a existenčním minimu“) 3 410 Kč, žalobkyně tak není považována za osobu v hmotné nouzi. Na dávku mimořádné okamžité pomoci přitom vzniká nárok teprve v okamžiku, kdy je orgánem pomoci v hmotné nouzi uznána za osobu v hmotné nouzi, protože se dostala do některé ze sociálních situací uvedených v § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Žalobkyně však současnou situaci i s ohledem k dočasnému zapůjčení přímotopu může za pomoci svých příjmů překlenout.
17. Proti rozhodnutí prvostupňového orgánu podala žalobkyně dne 5. 3. 2018 odvolání a dne 13. 3. 2018 jej doplnila. Žalobkyně opakovala své argumenty z předchozích podání. Doplnila pouze své výdaje o půjčku na lázně ve výši 5 500 Kč, náklady na telefon a internet ve výši 1 750 Kč, inkaso ve výši 4 500 Kč, o léky ve výši 3 000 Kč a na elektrický vozík ve výši 2 000 Kč.
18. Dne 7. 3. 2018 provedl prvostupňový orgán šetření v místě bydliště žalobkyně. Ze záznamu ze šetření na místě bylo zjištěno, že vyjma dalšího vybavení se v domě nacházelo funkční topení v kuchyni, v obývací místnosti jsou kamna na dřevo, vypůjčený ohřívač od městského úřadu a radiátor (přímotop) zakoupený žalobkyní, na dvoře je bouda na dřevo a uhlí a i mimo ni se nacházelo dřevo. Malá koupelna vytápění nemá, ale mezi místnostmi nejsou osazeny dveře a vchodové dveře se také nezavírají, jelikož se žalobkyni dveře špatně

otevírají. Výsledky šetření vzbuzovaly u prvostupňového orgánu pochybnosti. V předkládací zprávě prvostupňový orgán navíc uvedl, že stávající bydlení je pro žalobkyni nevyhovující z hlediska bezbariérovosti přístupu, ale ne z hlediska nízké teploty v obývaných místnostech, neboť ty byly v době šetření silně přetopené, a to byly dva další funkční přímotopy vypnuty. Žalobkyně se však zásadně odmítá přesunout do domova s pečovatelskou službou.

19. Žalovaný napadeným rozhodnutím odvolání žalobkyně zamítl a potvrdil prvostupňové rozhodnutí, přičemž argumentoval tím, že dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby není nároková a jejím smyslem je první pomoc pro překlenutí nepříznivé situace vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům žadatele. Klíčovým kritériem je to, zda žadatel má nebo nemá dostatek finančních prostředků na nákup předmětu dlouhodobé potřeby. Žalovaný přitom dospěl k závěru, že byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Ztotožnil se s názorem prvostupňového orgánu, že základní životní potřeby žalobkyně jsou plně zajištěny, o čemž svědčí i skutečnost, že byl žalobkyni zapůjčen přímotop od Městského úřadu M.. Žalovaný uvedl, že důchod ve výši 12 201 Kč a příspěvek na bydlení ve výši 839 Kč jsou dostatečnými prostředky na koupi nového přímotopu. Průzkumem trhu, který provedl prvostupňový orgán, bylo zjištěno, že elektrické přímotopy lze koupit v hodnotě mezi 500 Kč až 3 900 Kč. Žalobkyně dle žalovaného disponovala třemi funkčními přístroji na vytápění a kamny, do kterých přikládají pečující osoby. Žalovaný uzavřel, že prvostupňový orgán postupoval v souladu se zákonem o pomoci v hmotné nouzi a správním řádem. Zákon o pomoci v hmotné nouzi nezohledňuje zdravotní stav žadatele, ten je významný pro řízení ve věci dávek pro osoby se zdravotním postižením a příspěvku na péči. Žalovaný též podotkl, že ačkoliv žalobkyně tvrdila, že jí bylo odcizeno 5 000 Kč, úřad práce obdržel pouze úřední záznamy Městské policie M. týkající se odcizení částky 100 Kč. Napadené rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 30. 4. 2018.
20. Podle § 2 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi se osoba nachází v hmotné nouzi, není-li dále stanoveno jinak, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob a) po odečtení přiměřených nákladů na bydlení (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí (§ 24), nebo b) dosahuje sám nebo spolu s příspěvkem na živobytí podle § 4 odst. 1 písm. a) částek živobytí, ale nepostačuje k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení (§ 34) a služeb s bydlením bezprostředně spojených (dále jen „odůvodněné náklady na bydlení, přičemž si nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečení jejích základních životních podmínek je tak vážně ohroženo).
21. Podle § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi se osoba považuje za osobu v hmotné nouzi též, jestliže nesplňuje podmínky uvedené v odstavci 2, avšak s přihlédnutím k jejím příjmům, celkovým sociálním a majetkovým poměrům jí hrozí vážná újma na zdraví.
22. Podle § 2 odst. 5 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby.

23. Podle § 10 odst. 2 písm. b) a odst. 5 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi je rozhodným obdobím, za které se zjišťuje příjem v případě podání žádosti o dávku a plnění ostatních podmínek, u jednorázové dávky období aktuálního kalendářního měsíce.
24. Podle § 36 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi nárok na mimořádnou okamžitou pomoc má a) osoba uvedená v § 2 odst. 3, b) osoba uvedená v § 2 odst. 4 a 5, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi, c) osoba uvedená v § 2 odst. 6, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi.
25. Podle § 36 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi pro účely poskytování mimořádné okamžité pomoci osobě uvedené v § 2 odst. 3, odst. 5 písm. a) a odst. 6 se tato osoba posuzuje bez společně posuzovaných osob. Mimořádnou okamžitou pomoc lze poskytnout pouze jedné z osob společně posuzovaných, jde-li o stav hmotné nouze podle § 2 odst. 4.
26. Podle § 38 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi nárok na mimořádnou okamžitou pomoc vzniká dnem, kdy ji příslušný orgán pomoci v hmotné nouzi přizná.
27. Podmínky, za kterých lze dávku mimořádné okamžité pomoci poskytnout, stanoví § 36 a § 38 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Z právní úpravy plyne, že dávka mimořádné okamžité pomoci je dávkou jednorázovou a nenárokovou. I když jsou zákonné podmínky pro její přiznání splněny, rozhodnutí o tom, že dávka bude přiznána, závisí na správním uvážení orgánu pomoci v hmotné nouzi. Povinností soudu je pak posoudit, zda správní orgány správně aplikovaly zákonná ustanovení a zda v rámci správního uvážení dodržely zákonem stanovené meze tohoto uvážení a nezneužily jej.
28. Názor ohledně přezkumu správního uvážení, s kterým se soud ztotožňuje, vyjádřil Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 A 139/2002-46: „*Úkolem soudu ve správním soudnictví je přezkoumat zákonnost napadeného rozhodnutí, tedy posoudit soulad napadeného správního rozhodnutí se zákonem. Úkolem soudu tak není nahradit správní orgán v jeho odborné dozorové kompetenci ani nahradit správní uvážení uvážením soudním, nýbrž posoudit, zda se správní orgán v napadeném rozhodnutí dostatečně vypořádal se zjištěným skutkovým stavem, resp. zda řádně a úplně zjistil skutkový stav, a zda tam, kde se jeho rozhodnutí opíralo o správní uvážení, nedošlo k vybočení z mezí a hledisek stanovených zákonem.*“
29. Podle § 49 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi je žadatel o dávku povinen osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, na její výši nebo výplatu a na výzvu se osobně dostavit k příslušnému orgánu pomoci v hmotné nouzi, nebrání-li tomu těžko překonatelné překážky, zejména zdravotní stav. Dle odst. 5 téhož ustanovení, nesplní-li osoba uvedená v odstavcích 1 až 4 ve lhůtě stanovené příslušným orgánem povinnosti uvedené v odstavcích 1 až 4, může být po předchozím upozornění žádost o dávku zamítnuta, výplata dávky zastavena, nebo dávka odejmuta.
30. Podle § 64 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pomoci v hmotné nouzi jsou přitom zaměstnanci orgánů pomoci v hmotné nouzi v souvislosti s poskytováním dávek povinni chránit práva a zájmy osob v hmotné nouzi, přitom respektovat jejich důstojnost, soukromí a důvěrnost sdělení a zachovávat mlčenlivost, nestanoví-li tento zákon nebo zvláštní právní předpis jinak, a jsou také povinni každou osobu informovat o možných postupech řešení hmotné nouze a zapojovat ji do řešení její situace a vést ji k vlastní zodpovědnosti.

31. Pokud jde o procesní námitku žalobkyně, soud v první řadě dospěl k závěru, že správní orgány nepochybily, když žalobkyni neustanovily opatrovníka, jelikož dle § 32 odst. 2 písm. f) správního řádu má být účastníku ustanoven opatrovník za předpokladu, že se s danou osobou nelze dorozumět ani prostřednictvím tlumočníka či prostředníka. Sama opatrovnice žalobkyně přitom uvádí, že se lze s žalobkyní domluvit minimálně písemnou formou. Správní orgány samozřejmě měly při jednání s žalobkyní zohlednit její těžké zdravotní postižení, které jí do značné míry limituje i v těch nejběžnějších úkonech všedního dne, natož pak při vyřizování poměrně složitých právních otázek. Bylo tak povinností správních orgánů, aby vynaložily veškeré možné úsilí ke zjištění a obstarání potřebných podkladů a za tím účelem žalobkyni poskytnout náležité poučení s ohledem na její stav tak, aby mohla dostát své povinnosti tvrdit a osvědčit rozhodné skutečnosti pro nárok na dávku, jak to po ní vyžaduje § 49 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi, tedy zejména tvrdit a osvědčit skutečnosti o jejích majetkových a sociálních poměrech. V tomto směru přitom soud dává žalobkyni částečně za pravdu, protože prvostupňový orgán pochybil, když žalobkyni nevyzval k podrobnějšímu popisu a osvědčení jejích výdajů a rozhodoval pouze na základě zjištěných příjmů žalobkyně, přičemž v potaz vzal pak jen některé žalobkyní tvrzené výdaje (zálohy za odběr elektrické energie, služby asistentky a tvrzené odcizení hotovosti ve výši 5 000 Kč), aniž by byly tyto výdaje (až na zálohy za odběr elektrické energie) něčím podložené. Ve správním spise ostatně nejsou s výjimkou příspěvku na péči doloženy ani příjmy žalobkyně, neboť správní orgán patrně vycházel ze svých interních databází, aniž by odpovídající doklad založil do správního spisu. Jak však soud vyloží dále, tyto nedostatky v konečném důsledku nezpůsobují nezákonnost napadeného rozhodnutí žalovaného.
32. Své pochybení prvostupňový orgán totiž do značné míry napravit po vydání prvostupňového rozhodnutí, kdy provedl šetření v místě bydliště žalobkyně, na základě kterého bylo dodatečně zjištěno, že žalobkyně disponuje zapůjčeným elektrickým přímotopem od Městského úřadu M., dále funkčním elektrickým topením nacházejícím se v kuchyni, druhým přímotopem zakoupeným žalobkyní a kamny na pevná paliva (dřevo se nacházelo na dvoře a byl zde i přístřešek na uhlí a dřevo, o jehož naplněnosti se však nic neuvádí). Pokud žalobkyně k žalobě předložila fotografii, z níž má být patrné, že je jeden z přímotopů poškozen, soud tento důkaz neprovedl pro nadbytečnost, neboť soud musí při rozhodování vycházet ze skutkového stavu, který zde byl v době rozhodování žalovaného, resp. s ohledem na § 10 odst. 2 a 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi ze skutkového stavu v kalendářním měsíci podání žádosti (únor 2018; fotografie byla však dle údajů připojených k příslušnému počítačovému souboru pořízena až 24. 6. 2018), a i když soud nehodlá zpochybňovat tvrzení žalobkyně o nefunkčnosti přímotopu již v rozhodném období, ze záznamu o místním šetření založeného ve správním spise má za prokázané, že v té době byly v domě žalobkyně dva funkční přímotopy (přímotop pořízený žalobkyní a zapůjčený přímotop) a ještě kamna na pevná paliva, jejichž funkčnost žalobkyně nijak nezpochybnila. Soud tak dospěl k závěru, že správní orgány i přes skutečnost, že se dopodrobna nevěnovaly výdajům žalobkyně, v konečném důsledku dostaly své povinnosti stanovené § 3 správního řádu, že musí zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu, když zejména zjistily, že žalobkyně v rozhodné době disponovala funkčními zdroji vytápění. Obstarané podklady pak byly žalovaným v souladu s § 50 odst. 4 správního řádu řádně zhodnoceny dle vlastní úvahy, na základě čehož dospěl k závěru, že

žalobkyně nebyla osobou v hmotné nouzi ve smyslu § 2 odst. 5 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi.

33. I kdyby se ukázalo, že správní orgány nesprávně vyhodnotily otázku, zda je žalobkyně osobou v hmotné nouzi ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, tj. poměřením jejích příjmů s jejími výdaji, nebo kdyby nesprávně vyhodnotily její celkové sociální a majetkové poměry (tj. ve smyslu § 15 zákona o pomoci v hmotné nouzi možnost získání pomoci v rámci rodiny nebo prostřednictvím zpeněžení movitého a nemovitého majetku), soud se shoduje s jejich (co do právní kvalifikace spíše implicitním) závěrem, že v rozhodné době nebylo pořízení dalšího přímotopu pro žalobkyni nezbytné. Aktuální potřeba přímotopu byla totiž vykryta vedle přímotopu dříve již pořízeného žalobkyní, který se nacházel v kuchyni, přímotopem zapůjčeným Městským úřadem v M. a současně kamny na pevná paliva umístěnými v obytné místnosti.
34. V tomto směru nelze přehlédnout, že Nejvyšší správní soud např. v rozsudcích ze dne 16. 10. 2017, č. j. 6 Ads 288/2017-27, a ze dne 3. 7. 2013, č. j. 3 Ads 84/2012-49, publikován pod č. 2904/2013 Sb. NSS, uzavřel, že v kombinaci s pojmovým znakem „nezbytnosti“ jednorázového výdaje vede výklad *e ratione legis* ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi k závěru, že je třeba žadateli na základě správní úvahy přiznat takovou částku, která bude zohledňovat jeho celkové sociální a majetkové poměry a zároveň nebude převyšovat prokázanou výši jednorázového nezbytného výdaje. Mimořádná okamžitá pomoc jako dávka pomoci v hmotné nouzi totiž není založena na principu zajištění životního optima jednotlivce, nýbrž na poskytnutí nezbytně nutné finanční pomoci pro překonání určité tíživé sociální situace. Výše eventuálně přiznané dávky mimořádné okamžité pomoci tak bude zpravidla odpovídat nejlevnější dostupné variantě, a to i tehdy, pokud žadateli může lépe vyhovovat jiné, ekonomicky náročnější řešení.
35. Tak je tomu i v případě žalobkyně. Výdaj na zdroj vytápění jí obývané nemovitosti obecně vzato představuje výdaj na nezbytný základní předmět dlouhodobé potřeby žalobkyně, přičemž i s přihlédnutím k ustanovení § 64 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi je třeba respektovat její rozhodnutí, že bude bydlet ve své nemovitosti, a nikoliv v doporučeném domě s pečovatelskou službou, pokud náklady na vlastní bydlení nejsou v daném případě zcela zjevně nepřiměřené sociální situaci žalobkyně. Na druhou stranu potřebu vytápění mohou splnit různé druhy topidel a žalobkyně si při uplatnění požadavku na přiznání dávky mimořádné okamžité pomoci nemůže vybírat, jaký typ topidla jí vyhovuje nejlépe. Žalovaný nijak nevybočí z mezí správního uvážení ani z předpokladů zakotvených v § 2 odst. 5 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi, pokud poskytne dávku pouze v částce nezbytné k pořízení nejlevnějšího přímotopu schopného zajistit přiměřené vytopení místnosti, třebaže nebude poskytovat žalobkyni preferované sálavé teplo a třebaže postačí jen k zajištění základního vyhřátí prostoru, v němž se žadatelka nachází. Rozhodné je, že takové řešení předchází vážné újme na zdraví ve smyslu § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi (přičemž dílčí tepelný diskomfort vážnou újmu zdraví rozhodně nepředstavuje). Žalovaný stejně tak postupuje v souladu se zákonem, pokud takovou dávku vůbec neposkytne, jestliže zjistí, že žadatel disponuje vlastním či zapůjčeným topidlem schopným základní tepelný komfort poskytnout. Správní orgány by nijak nevybočily ze svých kompetencí ani tehdy, pokud by např. ve snaze vést žalobkyni k vlastní odpovědnosti při řešení své situace ve smyslu § 64 odst. 1 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi trvaly na dostatečnosti stávajících zdrojů tepla, jestliže by žalobkyni byly schopné poskytnout základní tepelný komfort na základě

určitých pro žalobkyni dostupných úprav obytných prostor a praxe jejich užívání (např. požadavkem osazení vstupních dveří či vnitřních dveří, které by pravděpodobně vedly ke snížení tepelných ztrát a s tím spojenému snížení výdajů na otop, samozřejmě pokud by to nevedlo k nepřekonatelným obtížím na straně žalobkyně v důsledku nutnosti dveře draze zakoupit či úplného znemožnění pohybu v bytě). V tomto směru si lze dokonce představit, že by správní orgán mohl v případě přenosného zdroje tepla považovat podle okolností případu za dostačující, pokud by byl za pomoci asistenta přímotop přemísťován s určitým předstihem vždy do místnosti, kde se žalobkyně bude zdržovat.

36. V případě žalobkyně provedené sociální šetření poskytlo dostatečná zjištění pro závěr, že potřeby žalobkyně byly v nezbytném rozsahu zajištěny stávajícími zdroji tepla, přičemž navíc jí byl ještě zapůjčen přímotop Městským úřadem M.. Poskytnutí věcného plnění namísto finančních prostředků je v tomto směru nejlepším řešením k uspokojení náhlé potřeby vyvolané poruchou zdroje tepla, neboť řeší vzniklý problém okamžitě a přímo. Jeví se být současně i řešením z hlediska nároků na veřejné rozpočty nejehospodárnějším, neboť relativně vyšší příjmy žalobkyně představovaly dostačující příslib toho, že v delším období (např. do další topné sezóny) bude schopna si potřebné topidlo zajistit sama ze svých prostředků, což jí navíc umožní si pořídit takový topný zdroj, který jí bude nejvíce vyhovovat, pokud jde o druh vytápění, výkon, kvalitu výrobku i možnosti jeho ovládání. Dávka mimořádné okamžité pomoci by totiž žalobkyni mohla být poskytnuta v zásadě jen na cenově nejdostupnější řešení bez ohledu na její preference. Přinejmenším žalovaný měl pro závěr o dostatečném zabezpečení potřeb vytápění obytných prostor žalobkyně dostačující skutkové podklady a nic nenasvědčuje tomu, že by se jednalo o podklady zásadním způsobem neúplné či nesprávné. Pochyby by mohly panovat o adekvátním posouzení pravidelných výdajů žalobkyně, tyto úvahy správních orgánů však s ohledem na podložený závěr o dostupnosti zdrojů tepla i topného dříví v rozhodném období již byly nadbytečné a na závěru o nepřiznání dávky již nemohly nic změnit. Dle soudu tedy žalovaný dostatečně posoudil situaci žalobkyně a neodůvodněnost konkrétního výdaje a dospěl k závěru, který náležitě vysvětlil.
37. Soud na základě shora uvedené argumentace neshledal důvody pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí pro jeho nezákonnost či věcnou nesprávnost, ani neshledal natolik závažné vady řízení, které by měly za následek nezákonnost rozhodnutí. Na základě toho soud žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
38. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalobce neměl v řízení úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Pokud jde o procesně úspěšného žalovaného, tomu nelze podle § 60 odst. 2 s. ř. s. náhradu nákladů řízení přiznat.
39. Odměna ustanovené opatrovnice, kterou je advokátka, činí 2 400 Kč, která se skládá z částky 1 500 Kč za tři úkony právní služby po 500 Kč [příprava a převzetí opatrovnictví, sepis podání, kterým byly odstraněny vady žaloby, a repliky k vyjádření žalovaného podle § 11 odst. 1 písm. a), d) a g), § 7 bodu 2 ve vazbě na § 9 odst. 5 vyhlášky č. 177/1996, advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“)] a ze tří paušálních částek 300 Kč jako náhrad hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Opatrovnice je plátcem daně z přidané hodnoty, proto byly náklady řízení ve smyslu § 57 odst. 2 s. ř. s. zvýšeny o náhradu za tuto daň ve výši 21 % z předchozích částek, tedy o 504 Kč. Celkem tak odměna opatrovnice činí 2 904 Kč. Podle § 23 odst. 1 a § 1 odst. 2 věta druhá zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů a § 64

s. ř. s. za užití § 140 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů platí tuto odměnu stát.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 17. července 2019

Mgr. Ing. Petr Šuránek, v. r.
samosoudce